

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Sexta. Quænam Conditiones requirantur ad Ens Prædicamentale, seu ut
aliquid ponatur in Prædicamento?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

in quantum est fundamentum relationis habitus.

V.
Relationes
mobilitatis
&c. reducuntur ad
substantiam

Arguitur: Ex ratione. Relatio dependentiæ creaturæ ad DEUM veluti ad creatorem. Item relationes mobilitatis, risibilitatis, & omnes aliæ aptitudinales spectant ad prædicamentum relationis, sed istæ nõ sunt realiter distinctæ, sed potius realiter identificatæ, ergo omnia decem prædicamenta non sunt inter se realiter distincta, & negando ma. Propter illam universalem regulam, quod *quidquid realiter identificatur alicui, debet reduci ad prædicamentum illius rei cui realiter identificatur*, sic omnes relationes reales identificatæ substantiæ reducuntur ad prædicamentum substantiæ, non quidem formaliter & directè, sed reductivè & propter identitatem,

Tales sunt
etiam omnes
transcendentales.

Instatur: Omnes relationes intrinsecus advenientes spectant ad prædicamentum ad aliquid, sed enumeratæ relationes sunt omnes intrinsecus advenientes, ergo spectant ad quartum prædicamentum, patet ma, quia sicut omnes quantitates, vel omnes qualitates reducuntur ad quantitatem & qualitatem, ita etiam relationes reducuntur ad relationem; probatur mi. quia illæ sunt relationes intrinsecus advenientes quæ positæ extremis necessariò resultant, sed enumeratæ relationes positæ extremis necessariò resultant, ergo: & dist. ma. Relationes intrinsecus advenientes prædicamentales concedo ma. transcendentales nego ma. similiter distingo mi. sunt relationes prædicamentales nego mi. transcendentales concedo mi. & nego consequentiam. Itaq; quidem verum est quod omnes relationes intrinsecus advenientes spectent ad prædicamentum ad aliquid, non verò transcendentales, quæ tales vocantur: quia suis subjectis identificantur, ut licet necessariò sequantur, non sequantur tamen distinctæ, sed realiter identificatæ.

Urgetur. Ideò relationes similitudinis ponuntur in prædicamento ad aliquid, quia sunt intrinsecus advenientes, ergo etiam istæ poni debent in illo, Probatur consequentia, quia non est ratio, quare potius relationes similitudinis in quarto collocarentur prædicamento & non etiam relationes dependentiæ mobilitatis & omnium aliarum aptitudinalium, ergo. & concedendo ant. & consequentiam negando, disparitas est, quia relatio similitudinis participat rationem accidentis, non sic verò participat relationes identificatæ, nam relatio similitudinis aptitudinem habet ad inherendum alteri, quam aptitudinem non habent allegatæ illæ alteræ, cum sint identificatæ substantiis quæ nullo modo alteri inherere possunt, unde si mavis poteris distinguere ant. Ideò de eo quia sunt accidentia concedo, ideò præcisè in quantum posito fundamento sequuntur nego ant. & consequentiam.

I.
Si alia prædicamenta
ponerentur
ab istis deberent etiam
esse alie conditiones.

QUÆSTIO VI.

Quenam conditiones requirantur ad Ens prædicamentale, seu ut aliquid ponatur in prædicamento?

Hæc quæstio quoque instituitur ex suppositione communis sententiæ ponentis de-

cem genera prædicamentorum, & de mente Aristotelis, nam hac seclusa, licet, sicut Aristotelis defacto & post ipsum communis requirit, ut illud quod ponitur in prædicamento sit ens finitum, ita non videtur quare ens non possit poni pro genere generalissimo, & sic sub eo tam DEUS benedictus, quam creatura poneretur, imò non video quare non possit simpliciter poni sub genere substantiæ, quæ primà sui divisione divideretur in Increatam & creatam sumendo genus & substantiam pro aliquo conceptu communi contrahibili per modos intrinsecos, ita quod non requiratur ut contrahatur per differentias aliquas veras: secundò quod requirit debere esse ens reale per se completum & etiam voluntarie & gratuitò asseritur ab Aristotele, cum non implicet ponere aliquam coordinationem rerum per accidens, incompletarum, negationum privationum & entium rationis; Verùm tamen, quia dixi propter bonam in Scholis correspondentiam non esse à communi divisione; quæ jam rationem axiomatis Philosophici habet recedendum, ideò etiam eas condiciones quas Aristoteles requirit ad coordinationem in prædicamento hic examinabo. Unde pro clariori intelligentia dicendorum.

Notandum primò. Poni rem aliquam in prædicamento nil aliud esse, quam posse habere rationem subjecti in illa serie & coordinatione rerum, quæ prædicamentum appellatur, seu in illo ordine deducto à supremo genere per species intermedias, usque ad ultimum individuum. Tripliciter autem potest aliqua res poni in prædicamento, directè scilicet, indirectè & reductivè; directè ea ponuntur, quando genus supremum in linea recta prædicari potest de iis in quid veluti de genere sub alterno, specie & individuo; indirectè, seu collateraliter ponuntur illa, per quæ naturæ genericæ dividuntur & species constituuntur, & sunt omnes differentiæ essentialis: Reductivè denique ea poni dicantur quæ neutro modo directò collocantur, pertinent tamen aliquomodo ad illa quæ sic ponuntur, vel ut partes integrantes, ut manus, caput, pedes &c. vel ut partes Physicæ essentialis, ut materia, forma respectu compositi Physici, vel ut passionis & proprietatis, vel ut rerum termini, ut puncta respectu linearum, vel ut negationes & alia huiusmodi.

Notandum secundò. Illa dici entia completa Physicæ, quæ, vel non concurrunt, vel non sunt nata concurrere tanquam partes ad compositionem alicujus Physici, vel essentialis, vel integram, vel si nata sunt concurrere ad compositionem integram, adhuc tamen ita concurrunt ut habeant denominationem totius quod constituunt, eandemq; essentialiam Metaphysicam: tunc adhuc debent conferri entia completa ut contingit in partibus homogeneis & similibus, verbi gratia aquæ, cujus partes separatæ habent eandem essentialiam quod sint aqua &c. hoc verò non contingit in partibus heterogeneis, nam licet manus abscissa, imò corpus ab anima separatam videatur habere rationem totius, eam tamen non habet: nam imprimis dicit semper rationem partis, quia

II.
Explicat
quid sit
poni in
prædicamento.

III.
Quæ sit
entia completa.

quia etiam in statu separationis habet aptitudinem ut informetur ab anima velut pars integralis, nec etiam ullo modo habet eandem essentiam Metaphysicam quam ante habuit, unde similes partes, vel etiam corpus possit dici poni in prædicamento non quidem veluti pars essentialis, sed veluti aliquod totum integrale. Metaphysicè verò completa ea censentur ad hoc ut in prædicamento collocari possint, quæ sunt prædicabilia de suis inferioribus in quid, & per modum totius potentialis, ac veluti per se stantis, ut sunt genera & species, hinc differentiarum excluduntur quæ non prædicantur de suis inferioribus in quid & per modum per se stantis, sed per modum accidentis & in quale.

prædicamenta sunt earum rerum coordinationes, quæ veram habent essentiam, sed sola entia realia positiva veram habent essentiam, ergò illæ solæ ponuntur in prædicamento directè, hinc excluduntur negationes, privationes, entia rationis, sicut etiam existentia & passionis, quæ sicut non nisi identicè sunt res, ita etiam non nisi reductivè ponuntur: sicut etiam negationes & privationes. Quòd autem debeant etiam esse ens per se, patet tum ex notabili tertio, tum quia Philosophus 5. Met. 14. qui cum divisisset ens in ens per se, & ens per accidens, ens per se sub divisit in decem prædicamenta. Quòd autem debeat esse ens finitum probatur: Quia quidquid in prædicamento collocatur, aut est genus, aut est species, aut individuum, sed ens infinitum non potest esse genus, nec species, nec individuum, ergò ad hoc ut aliquid sit in prædicamento, debet esse finitum. Patet ma. quia prædicamentum est series & coordinatio rerum sub aliquo supremo genere per species subalternas usque ad individuum contentarum, nec intellige individuum exclusivè, sed inclusivè, quia verè est ens unum completum finitum in se, continens omnia prædicata lineæ prædicamentalis quibus subicitur: probatur ergò mi. Quia genus & species dicunt perfectivum & perfectibile & species componitur ex genere, individuum ex specie & differentia individuali, sed ens infinitum non potest ex his constitui cum sint omnia finita, & infinitum non constituitur ex finito. Hanc rationem & hanc simul partem magis declarabo probando, disput. sequenti acturus de substantia.

Interim Probatur ultima pars

Conclusionis ex Arist. 7. Met. 8. ubi expressè rejicit materiam à prædicamento; quod etiam postmodum docuit Scotus, imò etiam de corpore prout est altera pars compositi substantialis & anima rationali, ac omnibus differentiis essentialibus. Patet etiam hæc pars per notabile secundum. Sed

Arguitur I. Contra particulam quòd

debeat esse ens per se. Angelus defacto ponitur in prædicamento, sed angelus non est ens per se, ergò non requiritur, ut aliquid ponatur in prædicamento, quòd sit ens per se: major certa: probatur mi. Quia ens unum per se debet partes habere, quarum una se habeat per modum actus, & altera per modum potentie, seu quarum una sit per se perfectibilis, & altera perfectiva; sed angelus non habet tales partes, ergò non est ens per se, & consequenter non requiritur ut sit ens per se. R. negando mi. concessa majori, probationem minoris dist. Unum ens per se debet habere partes Physicas, vel Metaphysicas, seu quasi partes, scilicet genus & differentiam, concedo ma. debet habere partes semper Physicas, nego ma. & distinctà similiter mi. nego utramq; consequentiam. Itaq; quando dicitur quòd unum per se debeat constare ex partibus perfectibili & perfectiva, intelligendum est, tunc, quando aliquid habet tales partes Physicas ut per hoc excludantur entia Physica, quæ non constant talibus partibus.

Instatur: Nihil constat genere nisi quod

constat materià, sed angelus non constat materià

A a terià

IV. Notandum tertio. Ens per se illud esse quod non est compositum ex subiecto & accidente, neque ex partibus quæ per se & ex natura sua non sunt ordinata ad mutuum unionem ad modum perfectivi per se, & perfectibilis per se; e contra verò illud est ens per accidens, quod sic componitur scilicet ex subiecto & ex accidente, & ex rebus quæ non sunt natæ ad mutuum inter se unionem, exemplum primi est albus, verbi gratià homo albus; exemplum secundi est acervus lapidum. Unde autem colligatur quod aliquid sit ens perfectibile per se, & alterum perfectum ordinaria assignatur regula duplex: Primò quando res sunt diversorum prædicamentorum, quæ cum ex communi inter se realitèr distinguantur, res in eis collocatæ sunt etiam realitèr distinctæ, & ideò, quia unum non ordinatur ad alterum, nec unum ab altero necessariò ex natura sua præcisè & intrinsicè dependet, ideò faciunt unum per accidens, sic albedo, quia ipsa non est nata esse partem alicujus entis intrinsicè, ideò cum homine facit ens per accidens, materia verò & forma faciunt unum per se, quia ex natura sua est pars entis intrinsicè receptiva actus & perfectionis per se, scilicet formæ, hinc est altera regula, tunc etiam fieri unum per se, quando neutrum est ens completum & directè in prædicamento collocatum, ut liquet de materia & forma, quia quidquid directè in prædicamento ponitur ex rebus Physicis, debet esse ens completum, ut statim dicam, quod verò est ens completum non est ab alio perfectibile saltem per se, & hæc regula universalis erit si addas, si fuerit ab eo realitèr distinctum, unde Plato & Bucccephalus non faciunt unum per se: Et per hanc regulam excluduntur omnia artificiatà quæ talia, quia constant ex materia, verbi gratià ligno, lapide, &c. & forma artificiali, quæ pertinet ad qualitatem, vel relationem. His Itaque prænotatis faciliò erit quaestiois resolutio ad quam

Dico I. Ad hoc ut aliquid directè ponatur in aliquo prædicamento, requiritur quòd sit ens reale, positivum, finitum, unum per se & completum. Hæc est Aristotelis pluribus in locis, & est in Scholis etiam communis sententia, Adeoque Probatur quoad singulas partes & primò quòd debeat esse ens reale positivum, tum quia Aristoteles 5. Met. 14. & 6. Met. 4. dividens ens in anima, id est ens rationis, & extra animam, id est reale, postea in decem prædicamèta subdividit, tum quia

F. Amanã Hermann Logica.

F. Amanã Hermann Logica.

IV

VI.

Ut aliquid sit ens per se non debet habere semper partes Physicas.

II. phisicæ illi sit in in in pro caman.

III. se sit in caman.

V. se ponatur in prædicamento debet esse ens per se completum.

teriâ, ergo nec constat genere, consequenter si non habet genus non erit ens unum per se & nec sic in prædicamento collocabile, probatur ma. quia genus desumitur à materia, ergo nihil constat genere nisi quod constat materia. R. dist. ma. Nihil constat genere nisi quod constat materiâ Physicâ nego ma. materiâ Metaphysicâ concedo ma. Per materiâ autem Metaphysicam intelligo gradum aliquem, vel formalitatem perfectibilem ab altera formalitate, quemadmodum materia perficitur à forma servatâ utrobique; proportionem.

Urgetur: Angeli sunt actus puri, ergo non constant genere, quia genus semper est perfectibile R. dist. ant. sunt actus puri Metaphysicè, nego ant. Physicè concedo ant. & nego consequentiam. Per purum actum Physicum autem aliud non intelligo, quàm quòd non includat materiâ per formam Physicam perfectibilem.

VII.
Corpus ut dicitur alteram partem compositi viventis non ponitur directè in prædicamento.

Arguitur 2. Contra particulam quòd debeat esse completum. Corpus est ens directè in prædicamento collocabile, sed corpus non est ens completum, ergo ut aliquid ponatur in prædicamento requiritur ut aliquid sit completum; probatur ma. quia corpus immediate continetur sub substantiâ, probatur etiam minor, quia illud ens dicitur incompletum, quod dicit ordinem, aptitudinem partis ad constituendum aliquid totum per se unum, sed corpus dicit ordinem ad animam, ergo non est quid completum. R. dist. ma. corpus est directè ponibile in prædicamento prout dicit alteram partem compositi substantialis viventis, nego ma. prout dicit totum aliquid potentiale, vel etiam totum integrale concedo ma. & distinguo similiter mi. non est ens completum prout consideratur veluti aliquid individuum quod dicit & habet rationem partis in ordine ad aliquid totum constituendum; concedo mi. prout dicit totum potentiale & rationem communem Metaphysicam nego mi. & consequentiam. Itaque expressè docet Scotus quod corpus in quantum est altera pars compositi, quod non ponatur directè in prædicamento in 4. d. I. q. 3. Hh. Verba ejus sunt sequentia. Est idèò universaliter in quolibet animato necesse est ponere illam formam, quâ corpus est corpus aliam ab illa quæ est animatum, non autem loquor de illa quæ est corpus, hoc est individuum corporis, quod est genus: nam quodcumq; individuum sua forma est tale individuum, vel taliter corpus, ut corpus est genus & habens corporalitatem, sed loquor de corpore, ut est altera pars compositi substantialis; per hoc enim non est individuum, nec species in genere corporis, nec in genere substantiâ, quod est superius, sed tantum per reductionem.

Instatur: Equus, vel homo mutilatus est verum corpus, quod directè ponitur in prædicamento, & non solum per reductionem, seu est corpus quod sub genere corporis & substantiæ continetur, sed equus & homo mutilatus non est aliquid completum, ergo adhuc potest aliquid incompletum directè poni in prædicamento, & non tantum per reductionem; ma. est certa: probatur mi. quia tam corpus quàm partes abscissæ, verbi gratiâ pedes, brachia &c. dicunt ordinem ad se invicem veluti partes ali-

quod totum nata construere, ergo. R. concedo ma. distinguendo mi. non est completus integraliter transeat, non est completus essentialiter nego mi. & consequentiam. Itaque non requiritur quòd semper sit completum integraliter, sed sufficit etiam quòd sit completum essentialiter, & idèò dixi in notabili secundo quod partes etiam possint poni in prædicamento, dummodo retineant denominationem totius, & hinc est quòd asseram tam partes homogeneas quàm heterogeneas, quæ denominationem totius retinent, inter entia completa referri debere, & idèò per hoc magis explicio ea quæ dixi in notabili secundo. Sed restat adhuc

Alia Difficultas examinanda, an videlicet omnia quæ in prædicamento ponuntur, debeant in abstracto, vel in concreto in eis collocari & sumi? Circa quam materiâ, quantum ad substantiam non est quidem difficultas, omnes enim conveniunt posse & debere in concreto sumi: Circa accidentia verò putant Nypsius, Toletus, Blancus, Amicus, debere in concreto disponi. Scotus verò contra asserit debere in abstracto, & cum eo Tuentes, Connimb. Complutenfes &c. Verumtamen

Dico 2. Res substantiales collocantur in suo prædicamento in concreto, accidentales verò possunt poni tum in abstracto, tum in concreto, dummodo cetera ejusdem prædicamenti eodem modo exprimentur, non tamen in ultimata abstractione. Hæc est contra duas priores sententias; videtur tamen esse Ruvio Aversæ, Cajetani, Maltrii: &c. Quantum ad primam partem est communis sententia & patet quia omnia exprimentur in concreto; nam substantia, Corpus, vivens, animal, homo omnia concreta sunt.

Probatur etiam ratione, Quia in tantum res ponuntur in prædicamento in quantum gradus superior est prædicabilis de gradu inferiori, sed gradus superior non prædicatur de inferiori in abstracto, ergo. probatur mi. Quia hæc est falsa prædicatio, animalitas est rationalitas, ergo: probatur ant. quia ut sit aliqua vera prædicatio debet intellectus concipere illud in esse, quod de aliquo prædicat, sed quando res concipitur in abstracto, non concipitur veluti in existens, ergo tunc non potest verè de illo prædicare, consequenter illa est falsa prædicatio, rationalitas est animalitas.

Probatur Conclusio quoad alteram partem: Tum quia Philosophus accidentia utroque modo expressit, scilicet & in abstracto & in concreto, ut patet in prædicamentis quantitatis & qualitatis: Tum quia accidentiâ, seu entia de prædicamento accidentis tam in concreto quàm in abstracto possunt verè de se invicem prædicari, & sibi invicem subijci, ergo tam in concreto quàm in abstracto poni possunt: probatur ant. quia istæ sunt veræ prædicationes hoc album est album, item hæc albedo est albedo, album est coloratum, albedo est color, ergo. Dixi non tamen ultimè abstractum non dicit ordinem subijcibilitatis & prædicabilitatis ad aliud quiddam, quia equinitas est tantum equinitas. Verumtamen contra particulam illam

VIII.
Res substantiales ponuntur in concreto in prædicamento.

illam qua dico quod accidentia etiam possint poni in concreto.

VIII. **Opponitur** Autoritas tam Scoti q.

15. univ. ubi dicit *concreta accidentia non esse in genere, nisi reductivè loquendo simpliciter*: tum Aristotelis 3. Top. cap. 1. ubi ait, *Iustitiam, & non iustum esse in predicamento*, ergo accidentia non ponuntur in concreto in predicamentis. Attamen ad utramque autoritatem R. quod Scotus & Aristoteles, vel loquantur de concreto pro aggregato ex subiecto & accidente, vel quod non sit in predicamento nisi ratione forme significatæ, & quia coordinatio concretorum pendet à coordinatione formarum, sicut universalitèr verum est denominativa pendere à formis denominantibus.

IX. **Arguitur** Etiam contra positionem in abstracto. Accidentia debent poni eodem

modo in predicamento, quo respiciunt substantiam, sed substantiam respiciunt in concreto & non in abstracto, ergo in predicamento non ponuntur in abstracto. R. concessa mi, negando ma. quia quomocunque exprimentur accidentia, propria passio ipsorum est aptitudo, seu naturalis exigentia ad respiciendam substantiam tanquam illud à quo dependant in esse & conservari, naturalitèr loquendo tamen absolute possent accidentia conservari sine subiecto, ut patet de accidentibus Eucharisticis.

Instatur: Accidentiæ in abstracto sunt incompleta, ergo nequeunt sic poni in predicamento. R. negando ant. quia non predicantur ut pars essentialis, vel integralis Physica, imò si essent talia in abstracto essent talia, ut patet de differentis quomodocunque exprimentur.

DISPUTATIO II. DE PRÆDICAMENTO SUBSTANTIÆ.

Descendo post examinationem predicamentorum in communi ad examinanda eadem in particulari, inter que tum ob perfectionem, tum quia ceterorum basis est & fundamentum primum locum occupat sibi substantia, unde post Aristotelem etiam de ea hic agam, & examinabo tam essentiam ejus, quam divisiones & proprietates, unde sit

QUÆSTIO I.

Quid sit Substantia, seu in quo consistat ratio ejus formalis constitutiva?

VIII. *Substantia*

Substantia non modò apud sacros & profanos Scriptores, verum etiam apud Philosophos variè accipitur, nam primò accipitur pro aliquo rei fundamento, sic D. Paulus in Epistola ad Hebræos cap. 11. dicit: quòd fides sit *substantia sperandarum rerum, argumentum non apparentium*. Et similiter Luca 16. accipitur pro possessione, divitiis & bonis fortunæ, nam loco citato habetur sic: *da mihi portionem substantiæ quæ me contingit*, quod etiam in vulgari sermone est frequentissimum. Apud Aristotelem lib. de mundo invenitur etiam quòd substantiam accipiat pro rebus, quæ non in apparentia, sed in rei veritate sunt, sic dicit quòd eorum quæ certantur in aère partim specietenus esse, partim substantiam habere, Apud Philosophos verò ordinariè accipitur pro natura & essentia alicujus rei, sic dicit D. Augustinus lib. 2. de Moribus Manich. cap. 2. *Nulla natura malum, si quod contranaturam est id erit malum: & cap. 8. Nulla substantia est mala*. Sed hæc acceptio non est ad propositum præsens, quia sic comprehendit etiam accidentia, quæ veram naturam veramq; habent essentiam, in proposito autem naturam substantiæ inquiri prout contradistinguitur ab accidente, ut opposita juxta se posita magis elucescant, nam etiam de accidente in sublequente agam disputatione. Qualitèr autem explicari possit quomodo distinguatur multi variant, mihi videtur tamen optimus iste esse modus, quod quemadmodum rationes formales distinguendi DEUM à creatura sunt esse à se &

esse ab alio, sic rationes formales distinguendæ substantiam ab accidente sunt esse per se & esse in alio. Esse autem in alio intelligo ens aliquod aptum natum existere in altero, quod dupliciter contingere potest, vel tanquam in subiecto informationis, & sic sunt formæ substantiales informantes in materia veluti in subiecto & anima rationalis in corpore humano & in hoc sensu accidentia non sunt in alio, quia non sunt in alio tanquam formæ informantes materiam primam, per se & substantialitèr unum per se constituentes. Secundò ergo sumitur pro subiecto inhænsionis, & sic sunt omnia accidentia in subiectis suis, sive illa sint materialia, sive spiritualia cum quibus non faciunt unum per se, & hoc vel actualitèr, sic est albedo & dulcedo in lacte, vel aptitudinalitèr sicuti sunt accidentia Eucharistica, quæ licet actu non sint in subiecto suæ ultimato actu, sunt tamen aptitudine, ex eo quòd connaturalitèr putant illi in esse nisi per divinam impedirentur potentiam. Econtra verò non esse in alio potest iterum triplicitèr sumi & intelligi, primò negativè prout dicit illam duplicem negationem essendi in alio scilicet actualitèr, vel aptitudinalitèr, veluti in subiecto inhænsionis & si sic sumatur potest appellari propria passio negativa substantiæ: secundò pro ineptitudine positiva ad inhærendum alteri & sic est aliquis respectus aptitudinalis quo substantia est apta nata per se stare sine dependentia actuali, vel aptitudinali ad aliud, tanquam ad subiectum inhænsionis: tertio denique pro perfectitate quæ est ratio formalis constitutiva substantiæ & distinctiva ipsius ab omni alio, & de hac perfectitate, seu per se statione quaeritur in quaestione, an sit ratio formalis

F. Amandi Hermann Logica.